

Magyar szerzetesek és Róma.

— Válságos hírek a minorita rendről. —

(Saját tudósítónktól.) A magyarországi minoriták vasárnap igen fontos kérdés fölött döntenek. Szegedre gyülekeznek a minoriták, hogy maguknak tartományfőnököt, kormánytanácsokat és rendfőnököket válasszanak. Legfontosabb kérdés természetesen az, hogy ki lesz az új provinciális? Ez a kérdés azért bír különös fontossággal, mert a minoriták rendjét épen most súlyos válság fenyegeti. Tudniillik reformálni, mai szervezetében megváltoztatni akarja ezt a rendet is a pápai udvar, akárcsak nemrégiben a Ferenc-renddel és az irgalmasokkal cselekedte. A reformálás természetesen maga után vonná a minorita rend mai jövődelmének csökkenését. Tudvalevőleg a magyarországi minorita-rend jómódu szerzet. A rendnek Magyarországon tizenhat háza van. Minden egyes ház jelentékeny ingatlan fölött rendelkezik s így például a szegedi háznak gyönyörű szőlőbirtoka van Felsőtanyán. De a rend tagjai közül is többen szereztek vagyont.

A tervezett újítás olyan szigorításokból áll, amelyek a magyar minorita-rendet súlyos krízisbe kergetik. Legsérelmesebb, legkárosabb része a reformnak az, amely eltiltja a minorita szerzeteseket attól, hogy magánvagyonot gyűjtsenek, a szerzetvagyon fölött való rendelkezést pedig a szerzettől elkobozza. Szóval a rend elveszti önállóságának legfőbb biztosítékát, mert vagyona fölött Róma fog rendelkezni.

A többi újítás a rendet magyar jellegétől fogja kivetköztetni. Olasz kolduló barátok mintájára az eddigi fekete derékszalag helyett durva szövésű sötétszürke csuhát, kármzsát huznak a minoritákra. A derék szerzetespapok életmódját is olyan szigorú korlátozások fogják szabályozni, amelyek sehogysem felelnek meg a speciális magyar viszonyoknak.

Ezekre a reformokra már évek óta készül Róma. Az 1907-ik évi provinciális választás is már valóságos mérkőzés volt Róma és a magyarországi minoriták között. Vasárnap újra választás lesz. Ezt az alkalmat ismét megragadta a Vatikán, hogy jelöltjét a magyar tartomány nyakába ültesse s most — sajnos — szinte biztos kilátása van a győzelemre. Ennek oka pedig abban

rejlik, hogy a reformellenes minoriták nem ismerve fel a fenyegető veszedelmet, a tartományfőnök-választásnál két pártra szakadtak. Szóval a harc a szegedi káptalani nagygyűlésen fog lefolyni. Kétévenként itt tartja a rend káptalanja gyűlését. A káptalannak 38 szavazati joggal bíró tagja van, akik a hatalmas arányú szegedi rendházban gyűlnek egybe. Ide érkezik vasárnap Scholtz M. Viktor dr., a rend római generálisa, aki Bukarestből jön, ahová Konstantinápolyból érkezett. Mindkét helyen keresztülhajtották a Róma által követelt reformot; most Magyarország következik.

Scholtz dr., a rend generálisa nem érkezik egyedül Szegedre. Vele jön Haele Peregrin dr., galíciai provinciális, vizitátor-generális, Ignudi István dr. titkár és Czaich Gilbert dr., római szentszéki titkár, vatikáni magyar gyónatató.

Mindnégyen már vasárnap Szegedre érkeznek, míg a káptalan tagjai csak hétfőn, kedden jönnek el. A római küldötteket máskor a káptalani nagygyűlés napján ünnepélyesen szokták fogadni. Most ez elmaradt. Ők jönnek előbb, ők fogadják az egyenként érkező káptalani tagokat, hogy megdolgozhassák őket a római törekvések céljaira.

A minorita-rend körében e törekvések miatt nagy az elkeseredés.

A rendtagok egy jórésze Csák Církék dr. kolozsvári házfőnököt szeretné újból megválasztani, de vele szemben áll Róma jelöltje: Czaich Gilbert dr. s ennek az érdekében máris erősen folyik az agitáció.

Czaich Gilbert dr. fiatalon került ki Rómába, ott végezte tanulmányait, pápa gyónatató lett, aki teljesen át van hatva a római törekvések helyességétől. Négy esztendeje már volt rendfőnökjelölt. 1907 augusztusában volt a választás Szegeden. Négyyszer szavaztak. Az első három szavazáskor Czaich és Lakatos egyenlő számú szavazatot kapott, a negyedik szavazás alkalmával Czaich egy hite fehér cédulát dobott be és így jött ki Lakatos. Most azonban a magyar minorita rend már előre fél, hogy a hivatalos szavazatokkal szemben nem tud győzelemre jutni. Ez esetben számos minorita kilép a rendből és új magyar szerzeteseket alig fog kapni a rend. Így lassankint idegen szerzetesek ülnek be a magyar rendházakba. Nem lehet tudni, hogy Rómának nem-e ez a célja?

Mi lesz a felsőipariskolával?

— Sokba kerül az építése. —

(Saját tudósítónktól.) Négy esztendővel ezelőtt történt, hogy tárgyalások indultak meg a kormány és Szeged között a felső ipariskola építésére vonatkozólag. A tárgyalások során a kormány nyolcszáz ezer koronát és ingyen telket kért a várostól és a törvényhatóság ezt a hozzájárulást meg is szavazta. Ugy állapították meg akkor, hogy a berendezést és a főtartást az állam fődözi.

Négy esztendő telt el addig, amíg a különböző fórumokon keresztül ment az ügy és kiirhatták a tervek a pályázatot. A tervpályázaton Orth és Somló budapesti építész-cég terve nyerte el az első díjat és e tervek alapján írták ki az árlejtést.

Nagy érdeklődés mellett ezen héten, június 27-ikén tartották meg az árlejtést Kruspér Pál műszaki tanácsos elnöklésével az államépítészeti hivatalban. Akkor természetesen nem történt döntés, mert először át kellett számítani az ajánlatokat. Az átszámítás munkáival most készültek el és jelentős megállapítást tettek. Kiderült ugyanis az, hogy majdnem háromszáz ezer koronával drágább a legolcsóbb ajánlat is, mint amennyi erre a célra rendelkezésre áll. Ennek az oka az, hogy az előirányzatot négy esztendővel ezelőtt csinálták meg, azóta pedig lényegesen drágább lett az építkezési anyag és a munkabér.

Az árlejtésen egyébként a következő ajánlatok érkeztek be az egyes munkákra:

Vasgerendát árusító részvénytársaság Budapest, vas 113,195,05, Grosszer Budapest, cement 29,630, Kocsis és Skopál Mákó fedés 9693,06, Orsovsky István Budapest, villamvilágítás 21,351,35, Benoid-gyár Arad, vízvezeték 35,113,27, Eternit művek Budapest, fedés 9193, Magyar fölönögyár Kovács és társa Budapest, fölönök 8160, Walla József Budapest, cement 28,549,90, Pick Budapest, vasmunka 114,740, Deckert és Homolka Budapest, villamvilágítás 24,432, Holitzer Zs. és társa Budapest villamvilágítás 22,975, Kunth Budapest, vízvezeték 39,992, Fonyó Soma Szeged, villamvilágítás 21,070, Neminszki Budapest, vízvezeték 32,104, Törzs és Ormai Budapest, vízvezeték 36,907, Gerstenhein Nagyszeben, kőfaragó 120,703, Sebestyén és társa Szeged, vízvezeték 35,586, Ihász Ferenc Szeged, ácsmunka 41,108, Fogel Ede Szeged, bádigos és vízvezeték 57,557, Rai-

A köszönésre megáll a rendőrkapitány, nézi az embert. Mintha ösmerős lenne.

— Engem keres? — kérdezi barátságosan.

— Igenis, kapitány uram.

— No, mi járatban van?

— Kérem, én Lakatos Imre vagyok. Azt tetszett mondani, hogy korán reggel jöjjenek.

— Korán reggel? . . . Hát volt már magánál?

— Voltam kérem . . . Tegnap és tegnapelőtt délután.

— Tegnap is, tegnapelőtt is — ismétli némi gondolkodással. — Mit is akar maga?

— Külföldi utlevelet.

A kapitány hirtelen ráút a kardja markolatára, az arca vörös lesz, mint a pulyka szakja, mikor felfújja magát, aztán rámondul az emberre:

— Megint itt van amiatt az utlevél miatt!

— Itt, kérem szépen.

— Mondtam, hogy hozza el az adatokat.

— Elhoztam.

— Elhozta? — néz rá gyanusan.

— Csak az anyám születési adatai hiányoznak.

— Anélkül pedig nincs utlevél — feleli mérgesen s a másik percben már otthagya a munkásembert. — Ilyen marhát életben nem láttam — dünnyögi később az asztala mellől.

Az iparossegéd egy darabig megátalkodva

néz utána, aztán hirtelen elhatározással be-megy hozzá.

— Kapitány uram, — szólalt meg odabent némi felindulással — én nem várhatok hetekig arra az utlevélre, nekem jelentkezni kell három nap múlva egy külföldi vasgyárban . . . Ne tessék késleltetni a dolgot.

A rendőrtiszt kimeresztí vészajtósló nagy szeméit és bambán néz a szélesvállu emberre, aki mozdulatlanul, mint egy fenyegető modell, áll a csavargó füstoszlopok között.

— Hát nem érti, hogy adat nélkül nem tudok semmit sem tenni!

— De kell tennie — emelkedik most fel hangjával a munkás s ez a hang olyan, mintha a jövő tárogatója szólna a régi tökéletlenségeket eltüntető jelenhez. — Kell, mert megyek tovább! . . . Én már nem mulasztok emiatt egy percet sem.

A fenyegetés zavarba hozza a türelmetlen nagyhatalmat. Nem tudja, hogy a régi idők perzegatori nyelvén riadjon-e fel, avagy a modern szellemnek hajtson-e tejet . . . Mert már érzik ennek a széle itt is . . . Eljön ide is . . . Eljön ebbe a pókháló, rideg fülkébe is, csak várni kell, várni az új hajnalhasadásra, amikor a bürokrácia is megfogja bemozosított könyakát hajlítani a technika és az erő-munka előtt.

— Hát hogy csináljuk?

— Tessék beírni egy számot . . .

— Egy számot?

— Igen, egy számot . . . Aminőt sokszor

beírnak az urak azokba az aktákba, amelyek nem annyira fontosak, mint inkább csak a formák kiegészítő részei.

— Érdekes — jegyzi meg mosolyogva a tisztviselő.

— Mert tetszik tudni, nem a szám adja meg nekem az alkalmat a továbbképzésre, hanem az utlevél, amelynek teljesen mindegy, hogy minő évszámokon épül fel.

A kapitány ur most idegesen megnyomkodja a pipája paraszát és úgy tesz, mintha a feltört kékesfehér füstszalagot nézné. Pedig nem ezt nézi . . . Ezt talán most nem is látja . . . Apró, nyüzsgő hangyaboly vetődik a képzelete elé; ezt nézi, ezt látja, ezen tűnődik és eszmél: hogy mi lesz majd akkor, ha ez a hangyaboly megnő, nagy és hatalmas lesz! . . .

Azután belemártja a ludtollat a tentába, ír, nincs egy szava se, csak mosolyog. Az a gondolat vetődik az elméjébe: hogy hiszen jó van no, nőjön ez a hangyaboly, de ne feldjűk, hogy Magyarországon vagyunk.

Negyedóra múlva boldogan jön le a munkásembert az emeletről. Mennél lejjebb ér, annál nagyobbak, gazdagabbnak érzi magát s mikor lejut a virágos sétátra, ahol dolog nélkül élő emberek sétálnak az árnyas fák között és ülnek a fehér padokon a hűvös lombok alatt — mint egy harcba induló hősnék, büszkeséggel, felemelő, biztató érzéssel telik meg a munka után égő, szelid lelke,